

Til fjells med glade barn

Av UNNI BAKKE

Etter som årene har gått, har jeg mange og gode minner fra utallige fjellturer med familien min. Det startet da Stig og jeg som unge gikk mellom hyttene i Trollheimen. Fjellet ble på en måte noe vi måtte oppsøke sommer, vinter, påske og etter hvert vår og høst også. Så kom ungene; Trond først, nesten fem år senere Trine, og etter ytterlige åtte år Tonje. Det er klart at med så stor aldersforskjell, må det fantasi og tilpasning til for at alle skal være fornøyd etter noen dager i fjellet. Jeg vil nå gi dere noen smakebiter fra de forskjellige epokene.

Trond var fire år på sin første tur i Trollheimen. Som de fattige studenter vi dengang var, bestemte vi oss for telt-tur. Med utgangspunkt i Gjevilvasshytta, tok vi stien mot Trollheimshytta med Blåhøtjønna som mål. Været var fint, og Trond gikk først med den lille trekantsekken sin på ryggen. Siden vi skulle telte og jeg var gravid, var børa til Stig enorm. Vi håpet å slippe og bære Trond, og hadde med hans gamle tråbil-ratt i sekken. Som den lille bilgale gutten han var, tok vi bare frem rattet da han begynte å bli lei, og stien opp lia ble unnagjort uten problemer. Med svinger forbi kjøringer og bensinfyllinger ble turen en lek. Vi brukte seks timer inn til leirplassen, rigget oss til med bål, pølser og fruktsuppe, og Trond lekte i finsand og småbekker med spaden og småbilene sine.

Returen la vi over Falkfangerhøa, rastet ved Gjerdøla, videre opp til stien fra Jøldalen og ned til Gjevilvatnet. Jeg advarer imidlertid gravide damer mot å overnatte på ett liggeunderlag; garantert lite søvn og vond rygg!

Hver eneste pinse fra Trine kom til Tonje var 2 år, har vi ligget i telt på Øyan ytterst på Raudøra. Der har ungene kost seg og lekt i sanden. Bygd veier slott, kanaler og dammer, sparket fotball, slått hjul og sprunget om kapp. Slekt og venner har ofte vært med, og man minnes bålet og måneskinnet, rimet på teltet om natten og varmen som tvinger oss ut av soveposene om morgenen. Vi har også erfart hvor godt sola tar på vinterhvit hud når sandskimmer, snø og vann hjelper til.

Etterhvert som ungene har blitt eldre, har Stig tatt med de største på ski/fotturer til Blåhø og Okla bl.a. og med kano-turer langs vannet. Jeg har hatt faste turer opp til Håmåren og Håmårsætra. Hvitveisteppet som dekker vollen opp mot sætra om våren med gjøken som akkompagnatør må oppleves. Dessverre har idyllen ved Gjevilvatnet blitt redusert. Da vi teltet der for siste gang våren 1990, våknet vi om natten av bilkjøring på stranda og feststemte ungdommer som hadde det gøy.

Liten og stor passer godt sammen også på vinterturer i fjellet.

Fiske motiverer til ekstra innsats for unger på tur. Sjelden er det nok å ha et mål som er flere timer og mange kilometer unna.

I tre år på rad var vi hyttevakter på Dindalshytta i påska, og ble i løpet av de årene veldig glad i hytta og dalen. Hytta er selvbetjent og ligger koselig til ved Dindøla. Seterveien fra Blokkhus er koselig og bare 4 km. Det er fine lekemuligheter omkring hytta, bekken er passe dyp, fine sandhauger å grave i, og terrenget er lett og ganske tørt.

Påskene vi var i Dindalen var varierte og lærerike. Terrenget mot Dovre er litt for værutsatt for barn, flatene inn dalen for kjedelig, og toppene litt for langt unna. Den turen vi tok oftest var opp til Pershøa. I godt vær gikk vi inn til Håmårdalen ved foten av Snøfjellkollan. Der hadde vi både hoppbakke og snøhuler, og vi tok oss småturer opp mot Kollan. Brattskarven har vi også besteget, og utsikten derfra mot Snøhetta og Trollheimen er storslått.

Hvis jeg skal gi råd om skiturer i Dovretraktene med barn, må det bli; vær ekstremt godt utstyrt, vær godt kjent og ta store værforbehold. Vinden kommer fort og sterkt, og barn blir veldig raskt avkjølt og utmattet i vind.

Over til Bårdsgaarden i Storlidalen. Denne perlen av et selvbetjeningskvarter har vi stadig vendt tilbake til. Vertsfolket er alltid blide og hyggelige, og som gjengangere får barna et godt inntrykk av livet på gården med dyr og gjøremål ute og inne.

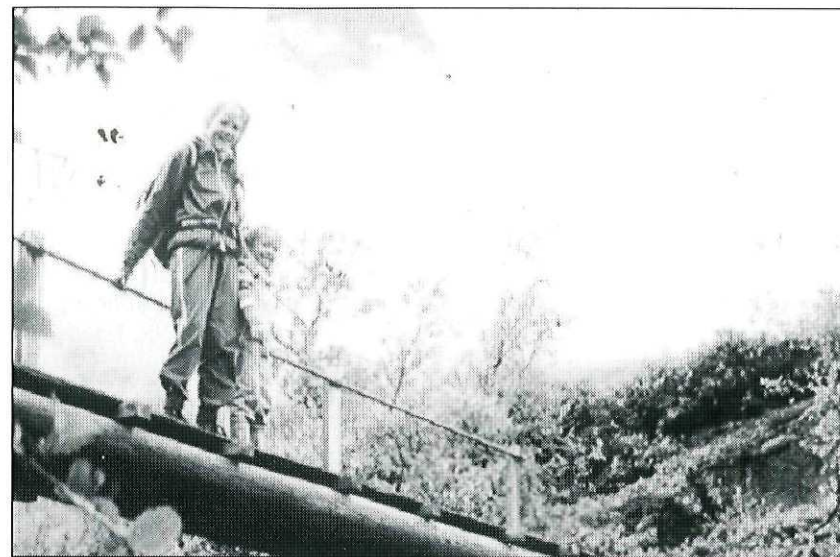
Turmulighetene i Storlidalen er mange og varierte. Det er jevne greie turer for folk med pulk og små barn mot Tovatna og Meskaret, Halsbekkdalen, Londalen og Gregorskaret via Gråhøa. De litt større barna kommer seg lett til Nonshø, Gryningshø, Halsbekkhø o.s.v. Barn liker også å skryte litt, så når de største kan glede seg over at utfordringer som Neådalsnota og Storsalen via Pyramiden, Kringelhø og Kråkvasstind er besteget, har selvfølelsen steget mange hakk.

Når det gjelder de betjente hyttene, er fordelene ved å bo på disse mange. Man kan bestille plass på forhånd, avtale ankomst hyttene imellom, og komme til dekket bord. Her kommer noen tips til turmuligheter for fastboende.

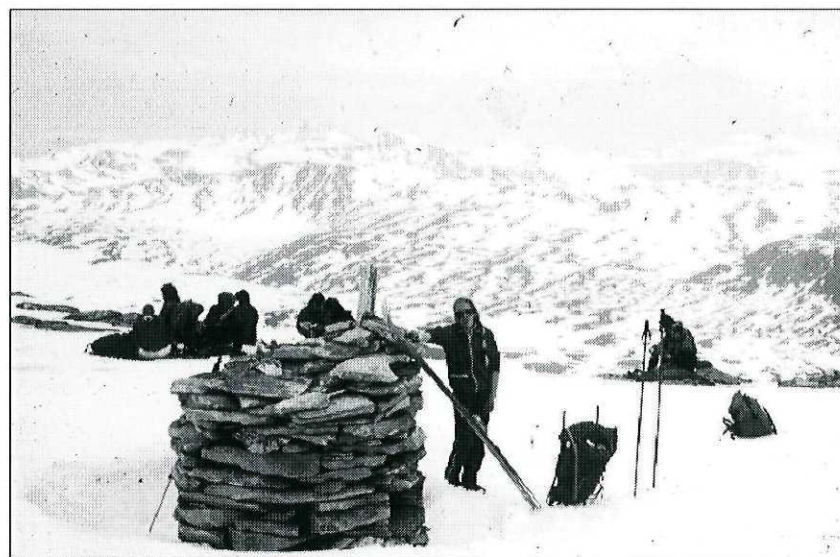
Gjevilvasshytta; Raudøra er praktfull, lia opp til Høghøtjønna er fin, stien opp langs bekken fra Tyrikvamfjellet, og Håmåren med Håmårsætra. Båttur til Reinsbekksætra.

Jøldalshytta; Fra Gjevilvatnet kan en seksåring fint gå til Jøldalen. Turen fra Rishaugsætra er lett og kort, likeså fra Jølhaugen. Småturene kan gå til Grønlihammaren, Ondusfjellet og opp langs bekken som kommer ned ved Øyasætra innunder Svarhetta. Hvorfor ikke ta med sykkelen?

Trollheimshytta; Dette er en koselig hytte, men området omkring er litt myrete og toppene for krevende for barn under 8 - 10 år. Turen fra Gråhaugen via Bossvasshøgda går bra med en sprek unge på 6 år. Folla er en spennende fiske-elv.

Langt til topps særlig for den med korte bein!

Hele familien til topps på Storsalen.

Skal barn gå mellom hyttene om sommeren, bør de ha blitt 8-10 år, om vinteren ca. 12 år. Ta alltid hensyn til været.

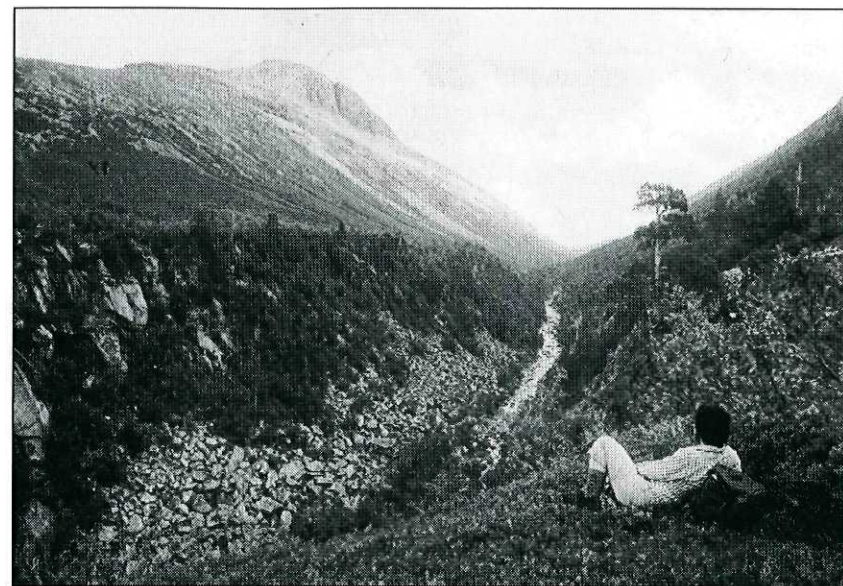
Småtips som gjør turen hyggelig for alle parter: Syng sanger mens dere går, dikt vers og sanger om barna, plukk hare og rype- bæsjer, se på blomster og stein, ha med fiskestang og lag bål under rasten. Lær barna å se seg omkring og orientere seg i forhold til fjelltopper og andre karakteristiske trekk i naturen. Det er moro å lære navn på fjelltopper o.l. og kanskje forstå hvordan navn har oppstått. Det er masse å finne på for å avlede barn fra å kjede seg. Bruk fantasien!

Hva er forutsetningen for vellykkede turer?

Barn som er vant til å være ute, og som er vant til turer. Lett, bevegelig, varmt og hensiktsmessig tøy og fottøy. Drikke, mat og smågodt. Egen sekk med votter, sokker, leker, solbriller o.l. Skikkelig skiutstyr, alltid riktig smurt eller smørefrie, gamasjer. Husk oljebukse til rasten.

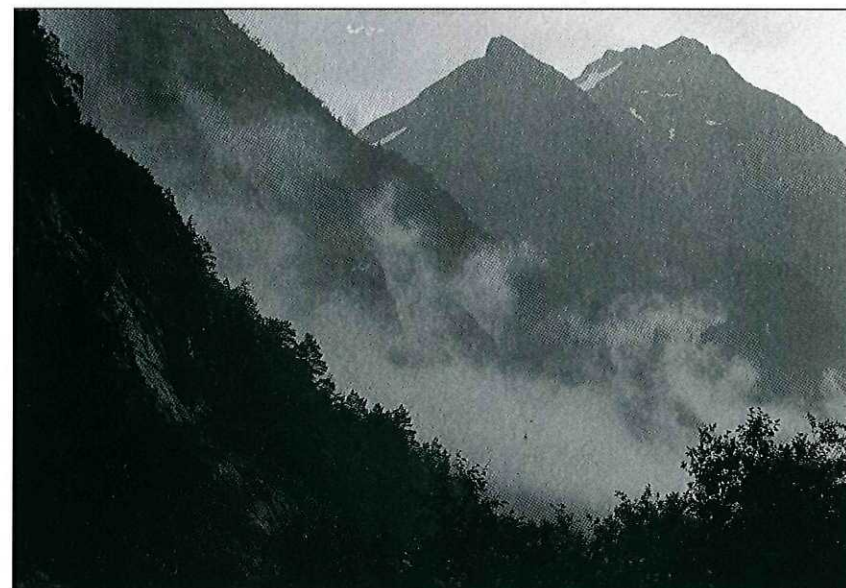
Skitrekk: Stig laget tidlig et trekkssystem som ungene kunne holde i etter de hadde vokst ut av pulken. Han festet et tau på ca. 5 m. til hoftebeltet på sekken sin, og laget et håndtak av et plastrør i den andre enden. Der kunne ungene stå og holde i over lange kjedelige flater og slake oppoverbakker. Det er vesentlig at de holder tauet selv, for da lærer de å bruke armene og kroppen til å balansere samtidig som de bruker bena.

Ha en kjempegod tur med ungene dine! Husk det er de som er fremtidens fjellvandrere.

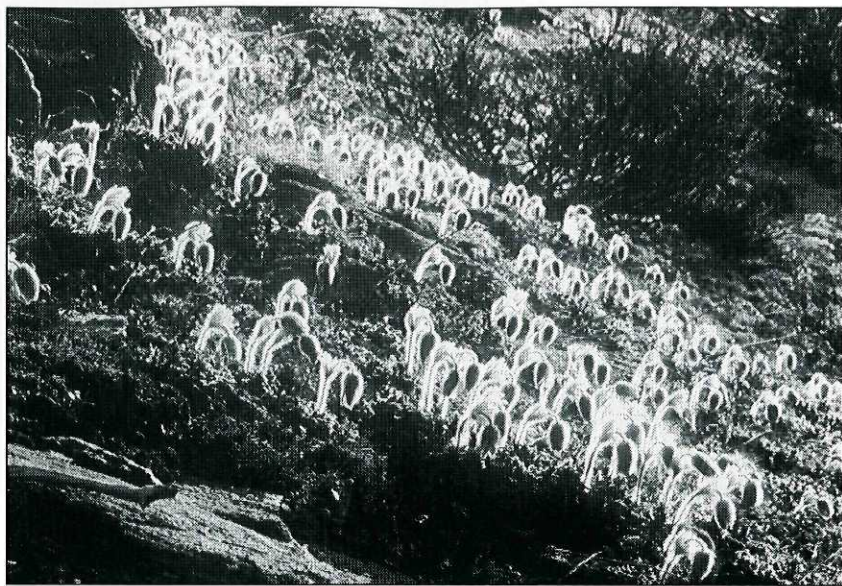
Svartådalen mot Trollhetta.

Foto: Jon Arne Sæter

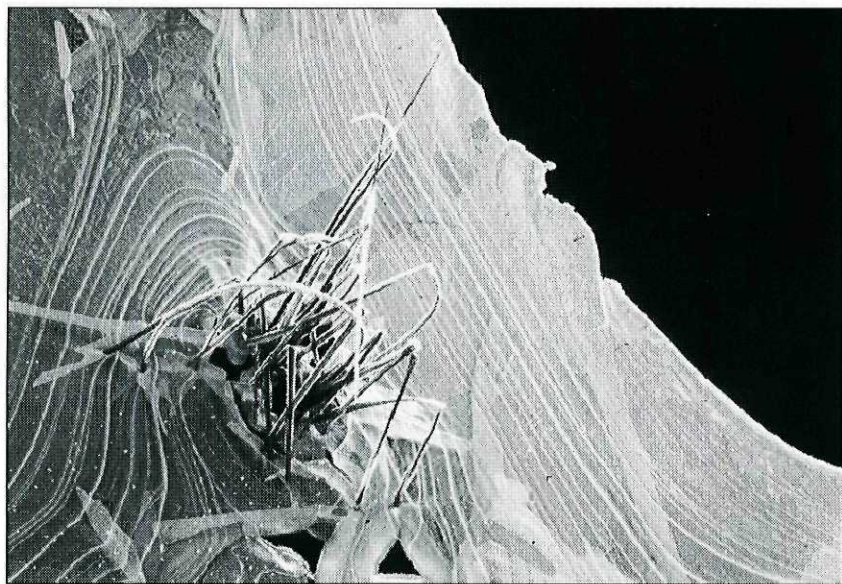
Tåke ved Hovsnebbå nær Sunndalsfjåra.

Foto: Jon Arne Sæter

Mogop på Grønbakken ved Kongsvoll.

Foto: Torbjørn Moen

Is, rim og siv.

Foto: Torbjørn Moen

Påskestemning ved Handøtelva nær Storulvån med Getryggfjellet i bakgrunnen.

Foto: Torbjørn Moen

«Klassisk» utsiktsbilde med mor og barn.

Foto: Stig Bakke

Friske tak mot bratte fjell i Stordidalen.

Foto: Stig Bakke

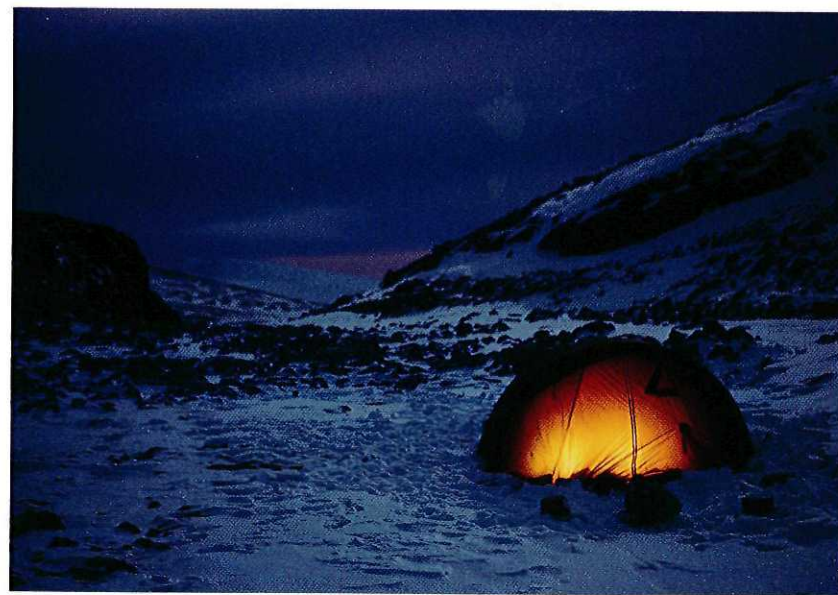
Livskraft på karrig vokstergrunn.

Foto: Torbjørn Moen

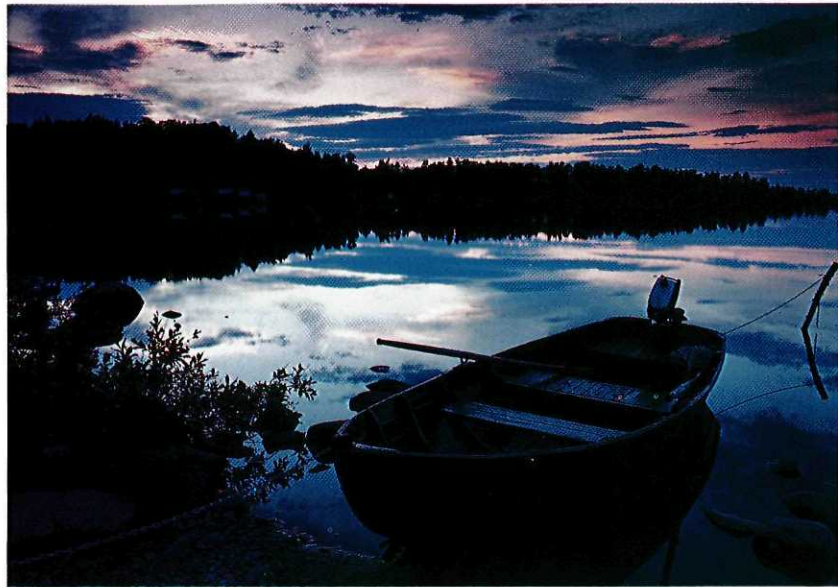
Fra Raudfjellet med Svarthatten og Trollhetta i bakgrunnen.

Foto: Jon Arne Sæter

Lun leir i Kaldvellglupen.

Foto: Jon Arne Sæter

Stille sommerkveld ved Riosen. Foto: Torbjørn Moen

I fjellets egen sandkasse og plaskebasseng. Foto: Vigdis Heimly

En vinterbestigning av Snota gir utsyn mot nye topper. Foto: Erik Stabell

Kvass vintertur langs Syleggen. Foto: Erik Stabell

Varm sommerdag i Tyrikvamfjell-lia.

Foto: Erik Stabell

Ungt friluftsliv.

Foto: Vigdis Heimly

Vinterlig påske på Trollheimshytta.

Foto: Erik Stabell

Kveldskaffe på Gjevilvasshytta.

Foto: Erik Stabell

Barsk marsdag på Storerikvollen.

Foto: Erik Stabell

Familiehelg på Storerikvollen.

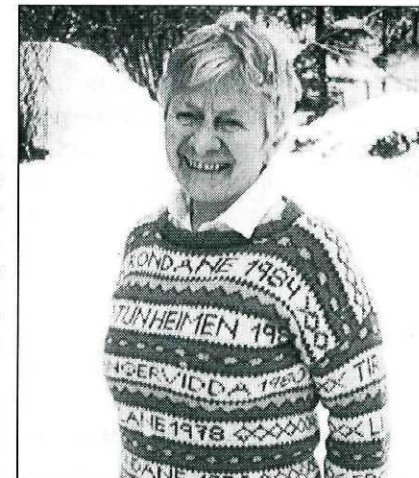
Foto: Vigdis Heimly

17 turer med bestemor

Av PER CHRISTIANSEN

«Gå aldri alene», lyder fjellvettregel nummer 1. Og den følger vi da også de aller fleste av oss, om nå turfølget er aldri så forskjellig. Mange går sammen med kjæreste, samboer eller ektefelle; foreldre går sammen med barn; venner slår seg sammen. Sånn kan det skifte litt fra gang til gang.

Men Bjørg Røe i Trondheim, pensjonert undervisningsinspektør ved Sverresborg ungdomsskole, er konsekvent i valget av turkamerater. Hver sommer i begynnelsen av august trekker hun til fjells med et knippe av sine ni barnebarn og et mindre utvalg

Bjørg Røe i genseren hun fikk i gave av barnebarna da 10 turer var unnagjort i 1984. Siden har genseren vært med på alle fjellturene.

av sine tre sett med barn/svigerbarn. Det har hun årvisst gjort siden 1975, og hun har ikke tenkt å gi seg med det første. Selv om hun runder 70 utpå høsten i '92, og selv om barnebarn også blir voksne engang, – med tanke for andre ting enn å legge kursen opp bratte lier og bortover vide flyer i hælene på en fotrapp bestemor. For ennå er Magnhild bare 13 år, mens Andreas ikke er mer enn ni og mangler ennå tre turer før han kan få bestemors fine 5-årsmedalje i sølvlenke. Og de eldre gir ikke så lett slipp på turlederen sin de heller. Sist sommer var begge de to 20-åringene Eva og Nina med på bestemors 17. «barnebarntur» på rad.

Bjørg Røes årlige fjelleventyr er ikke en tur av det slaget hun så godt kjenner fra sine mange år med skolestiler som kveldslektre: «Så gikk vi en stund, og så spiste vi maten, og så gikk vi hjem». Nei, en fjelltur etter hennes begreper er av minst fire dagers varighet. Først da kan alle være enig om «at det hadde vært en fin tur». Det betyr at hun alt fra første sommer måtte sette krav både til seg selv og til turfølget.

– Jeg satte en nedre grense på åtte år da jeg kåstet fram idéen i 1974. Geir var bare sju da, men la allerede det året ut på en treningstur for å vise at dette ville han være med på når det ble alvor sommeren etter. Siden er det blitt tradisjon at foreldrene har forberedt ungene på fjellturen. Bl.a. har det hele tida vært en forutsetning at ungene skulle bære sin egne sekk. Og tungt lastet over flere timer i ulendt terreng fire dager i strekk krever sitt av både voksne og barn, sier Bjørg Røe, som selv sørger for å holde seg i form med å svømme en